

Gasbel onder Waalwijk

- Midden-Brabant kent ook een officiële gasbel. Die bevindt zich onder Waalwijk en omgeving. De gasbel wordt geëxploiteerd door het Amerikaanse Clyde Petroleum. De afgelopen 20 jaar zijn er succesvolle boringen geweest in Waalwijk, Loon op Zand (Waalwijk-South), Kaatsheuvel, Sprang-Capelle en binnenkort in Veen. Vanuit al deze vindplaatsen lopen leidingen naar de centrale gasleiding in Waalwijk die uitkomt bij de gasbehandelingsinstallatie op het industrieterrein. Een compressor zorgt dat de gasdruk hoog genoeg is voor afnemer Gasunie.
- De gasbel op ruim drie kilometer diepte is naar schatting vier miljard kubieke meter groot.
- De gemeenten innen huur en onroerend zaakbelasting voor de terreinen. Te zijner tijd, als Clyde Petroleum is uitgeboord, moet het bedrijf het landschap in de oorspronkelijke staat terugbrengen.

Cuadrilla

- Cuadrilla Resources is opgericht in 2007. De onderneming heeft twee grote aandeelhouders. De eerste is AJ Lucas Group, een groot Australisch bedrijf voor (gas)infrastructuur en mijnbouw. De andere is het Amerikaanse private equity fonds Riverstone, dat eind februari 58 miljoen dollar in het bedrijf heeft geïnvesteerd. Daarmee zijn de exploratie- en boorplannen voor de komende drie jaar gefinancierd. Het management bestaat uit mensen die al tientallen jaren meedraaien in de gaswereld.

Britten op gasjacht

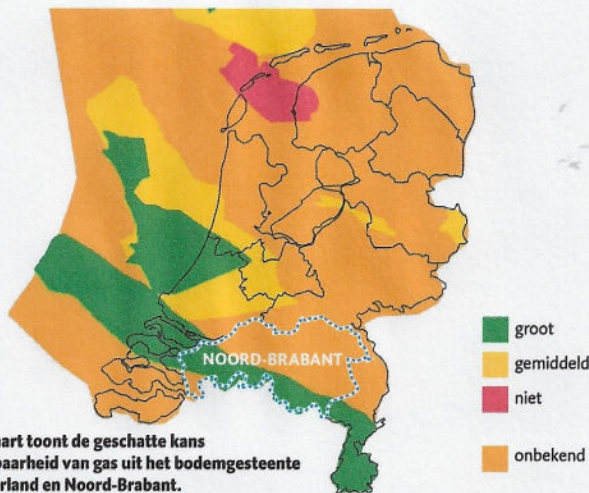
Met nieuwe methodes zou in Brabant aardgas uit de bodem te halen zijn. Een Brits bedrijf peilt de winstgevendheid.

Over consequenties voor milieu en omgeving is nauwelijks iets bekend.

door Haks Walburgh Schmidt

Wereldwijd zwelt de jacht op aardgas aan. Door nieuwe technieken komen voorheen onbereikbare voorraden aardgas in beeld voor ontginning. In Brabant gaat het Britse gasbedrijf Cuadrilla Resources de komende vijf jaar aardgasreservoirs in de bodem onderzoeken. „Vroeger waren die niet rendabel”, zegt hoofd Europese operaties Mark Miller. „Maar met verbeterde exploratietechnieken en door een stijgende marktprijs hopen we een aantal daarvan winstgevend te maken.”

In principe een zeer welkome ontwikkeling. Voor Nederland geldt dat de gasbel in Slochteren langzaam uitgeput raakt, terwijl de vraag nog altijd groeit. Voor Europese afnemers betekent extra gasaanbod minder afhankelijkheid van de grillen van grote leveranciers als Rusland, Algerije en Iran. Een langere inzet van aardgas biedt tevens respijt voor de ontwikkeling en inburgering van duurzame energiebronnen. Grote bedrijven als Shell en Total nemen voor miljarden belangen in deze, wat wordt

Deze kaart toont de geschatte kans op winbaarheid van gas uit het bodemgesteente in Nederland en Noord-Brabant.

genoemd 'onconventionele gaswinning'. Ook privé-investeers als de Nederlandse Indofin Group en het Amerikaanse Quantum Energy Partners willen samen miljoenen steken in de nieuwe gasbronnen. Behalve straks uit Brabantse bodemgesteente wordt ten oosten van de IJssel gezocht naar gas uit steenkoollagen. Op het Nederlandse deel van de Noordzee winnen Chevron en Suncor al gas uit ondiepe bodemlagen. Omdat het gas zit opgesloten in het gesteente zijn speciale horizontale boortechneken en hydraulische verbrekking van het gesteente nodig. Dat maakt de onconventionele winning bewerkelijk en

duurder dan het traditionele 'aftappen' van een gasbel, zoals in Groningen. Het gas zelf is niet wezenlijk anders dan dat in Groningen.

In juni 2009 verscheen het rapport 'Focus on Dutch gas' van Energie Beheer Nederland (EBN). Het EBN speelt een centrale rol in het ontdekken, winnen en verkopen van Nederlands aardgas. Blijkens het rapport zitten er nog duizenden miljarden kubieke meters onconventioneel gas in de bodem, meer dan er tot nu toe in Nederland is gevonden. TNO schat dat er wel 2400 bcm winbaar gas is. Eén bcm is een miljard ku-

in Brabant

bieke meter. En dat bij een hypothetische voorraad van 110.000 bcm. Een gemiddeld huishouden gebruikt volgens het Nibud ongeveer 1608 kuub per jaar. Maar hoeveel er technisch en financieel rendabel écht valt te winnen is nog niet zeker.

Cuadrilla heeft in oktober 2009 van het Nederlandse Ministerie van Economische Zaken vergunning gekregen om in Brabant op zoek te gaan. Alvorens het überhaupt tot exploratie van gasbronnen komt, moet het bedrijf een gedetailleerde aanvraag opstellen en helder de doeleinden van zijn geologische plannen beschrijven, zegt Miller. „Ook moet de aanvrager aantonen over genoeg financiële middelen en technische expertise te beschikken om het beschreven werkprogramma uit te voeren. Zijn er concurrerende aanvragen, dan zal het ministerie van Economische Zaken de best onderbouwde en meest kansrijke aanvraag honoreren.” De Britten willen de eerste twee tot drie jaar bestaande geologische data van de Brabantse bodem bestuderen. Miller vertelt: „Als we iets interessants vinden, kunnen we besluiten een of twee putten te boren. We gebruiken dan een mobiele boorinstallatie die 35 tot 40 dagen op de locatie blijft. Daarna vertrekt die naar bijvoorbeeld Groot-Brittannië, Spanje of Polen, waar we ook onderzoek doen.”

Vindt het bedrijf commercieel interessante hoeveelheden, dan moet het een productievergunning aanvragen. De Nederlandse overheid deelt voor veertig procent in de kosten en de opbrengsten. Voor de exploraties worden een aantal Nederlandse mede-

werkers aangetrokken.

Het Brabantse provinciebestuur is op dit moment nog niet betrokken bij de speurtocht naar onconventioneel gas. Een woordvoester meldt dat gedeputeerde Lily Jacobs van Economie en Duurzaamheid de ontwikkelingen volgt. Ze is benieuwd wat die opleveren. Vanuit energieoogpunt, maar ook als stimulans voor innovatie en economie in de provincie. Mocht het Cuadrilla-speurwerk leiden tot proefboringen, dan komt de provincie via bijvoorbeeld de aanvraag van milieuvergunningen vanzelf in beeld.

De onbekendheid met de onconventionele gaswinning blijkt bijvoorbeeld ook uit een reactie van de Brabantse Milieu Federatie. Ernaar gevraagd zegt de milieuorganisatie dat ze zich nog niet met deze vorm van gaswinning en de eventuele milieuconsequenties heeft bezig gehouden. Maar ook de BMF zegt de ontwikkelingen op de voet te volgen. Cuadrilla beklemtoont dat het werk volgens de hoogste milieu-, kwaliteits- en veiligheidsnormen uitgevoerd wordt en dat de gloednieuwe apparatuur aan zware Europese eisen voldoet.

Maria van der Hoeven, demissionair Minister van Economische Zaken, onderkent het belang van onconventioneel gas, maar wijst tegelijk op de problemen. De winning is kostbaar en technisch lastig. Bovendien vragen sommige winningen veel putten, wat lastig is in het dichtbevolkte Nederland. Verder onderzoek en exploratieresultaten moeten dus duidelijkheid brengen over de werkelijke levenskansen van deze veelbelovende 'nieuwe' energiebron.

Gaswinning

Gas uit een gasbel, zoals die in Groningen, kun je relatief eenvoudig winnen. De tweede optie, die nu in Brabant wordt onderzocht, is ingewikkelder. Door verbeterde technieken en de grote behoefte aan energiebronnen wordt deze manier van gas winnen toch rendabel.

Winning uit gasbel

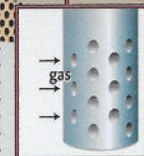
Een bel gas zit gevangen tussen aardlagen. De brandstof kan dan eenvoudig worden gewonnen.

Winning uit gesteente

Soms zit het gas in poriën en breuken van de ondergrondse steenlagen. Het winnen is dan complex en dus duurder.

De aardkorst is opgebouwd uit verschillende, verspringende lagen.

Het onderste deel van de verticale boorpijp is voorzien van gaten.

Door de hoge druk baant het aardgas zich via de pijp vanzelf een weg naar boven.

Onder hoge druk worden water en zand (brekingsvloestof) in het gesteente gespoten. De breuken en poriën verwijden daardoor, zodat ruimte ontstaat voor het aardgas om de boorpijp te bereiken.

Infographic: Willem Buijs / foto: ANP / bron: NPN, TNO

Gasproductie in Groningen. foto Koen Suijk/ANP

